ISSN-2320-4494
RNI No.MAHAUL03008/13/2012-TC
UGC Approved

POWER OF KNOWLEDGE

An International Multilingual Quarterly Refereed Research Journal

VOLUME-I
ISSUE-XI

Apri-Jun.2017

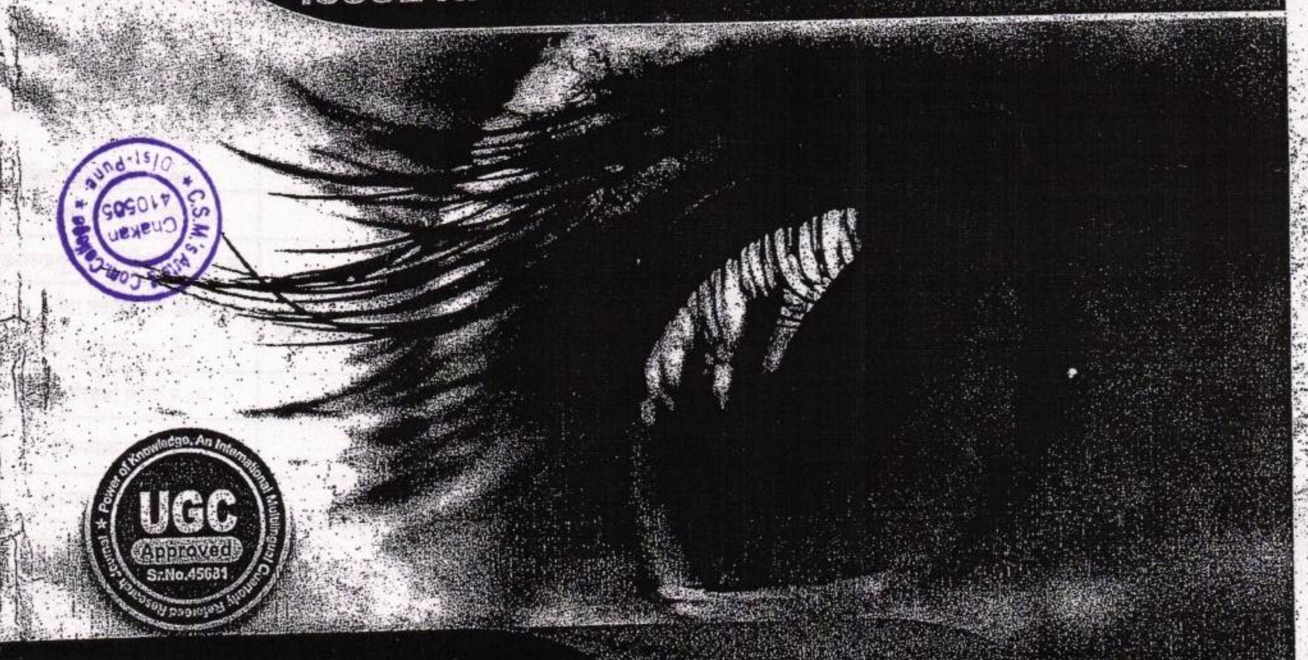

C.S.M.'s Arts Com. College Chakan 410505 Dist. Pune

ARTS | COMMERCE
SCIENCE | AGRICULTURE
EDUCATION | MANAGEMENT
MEDICAL | ENGINEERING & IT I LAW
PHARMACY | PHYSICAL EDUCATION
SOCIAL SCIENCE | JOURNALISM

Editor
Dr. Sadashiv H. Sarkate

E-mail : powerofknowledge3@gmail.com
www.powerofknowledge.co.in

२६	Religious Pluralism and Identity problem in India	Mr. Shaikh Gafoor Ahmed	८४
२७	Indian Muslims: Political Ideology and interreligious harmony	Dr. Farooqui Quayyum M. Younus	८९
२८	Benefits of Yoga for Personality Development	Prof. Dr. Vilas Gunde-Patil	९४
२९	मराठवाड्यातील जमीनीचा अभ्यास	प्रा.डॉ. गवारे एन.बी.	९७
३०	छ. शिवाजी महाराजांचा वैज्ञानिक दृष्टिकोन	डॉ. टी. आर. पाटील	१०१
३१	प्रा. वामन शेळमाके यांची कविता	प्रा. डॉ. दिलीप कसबे	१०४

C.S.M.'s Arts & Com. College Chakan 410501 Dist-Pune

C.S.M.'s Arts & Com. College CHAKAN 410501 Tal-Khed, Dist-Pune

Principal
S.M's Arts & Comme...
Chakan, Tal-Khed, Di...

स्त्रीमुक्त...

इ.स. १९७५ हे आ...
माध्यमातून अनेक स्त्रीप्रश्न स...
रूढ झाले. स्त्रीमुक्ती म्हणजे...
स्त्रीची मुक्तता होणे...
...
समाजाकडून तिला मुक्ती हवी...
स्त्री म्हणून तिलाही सन्मान...
ही उपभोग्य वस्तू नाही. स्त्री...
आर्थिक स्वातंत्र्य हवे आहे, हे...
बलात्कार, अत्याचार याविरु...
धार्मिक, आर्थिक गुलामगिरी...
यापेक्षा 'स्त्रीला माणूस म्हण...
कालखंडात स्त्री नाटककारां...
आहे.

या दृष्टीनेच ज्योती...
हे (१९८३) ...
समाजातील स्त्रीजीवन ...
योग्य प्रकारे मांडू शकते. ...

प्रा. वामन शेळमाके यांची कविता

प्रा. डॉ. दिलीप कसबे
मराठी विभाग प्रमुख
कला व वाणिज्य महाविद्यालय चाकण जि. पुणे

प्रास्ताविक — प्रा. वामन शेळमाके हे आदिवासी साहित्य चळवळीतील एक व्यापक [illegible] असलेले सृजनशील प्रतिभावंत कवी आहेत. त्यांचा पहिलाच काव्यसंग्रह 'जागवा मने पेटवा मशाली'(१९९२) प्रसिद्ध झाला आहे. प्रा. वामन शेळमाके आपल्या काव्यसंग्रहातून आदिवासींच्या वनवासमुक्तीचा [illegible] अधिक बुलंद करतात. त्यासाठी आवश्यक असलेली लेखणीची आवाहक क्षमता त्यांना स्व–अनुभवातून प्राप्त झाली आहे. आदिवासींच्या व्यथा, वेदना, दुःखाची, वनवासीपणाच्या यातनेची जातकुळीच निराळी आहे. या जातकुळीशी कवी सहृदयतेच्या नात्याने जोडले गेलेले आहेत. डॉ. सुभाष सावरकर त्यांच्या कवितेबद्दल म्हणतात की, ''या संग्रहातील कविता ही आर्ष पण सच्च्या भावनेची वाहक आहे. ती ज्या परिसरातून, ज्या पर्यावरणातून उसळून बाहेर आली त्या परिसर पर्यावरणातील भल्या बुऱ्याचा संपूर्ण गंध तिला लाभला असल्याचे पदोपदी जाणवते.''या संग्रहातील कविता आदिवासींच सामाजिक पर्यावरण आपल्या नजरेसमोर उभे करते. वर्णव्यवस्था, सरंजामशाही या प्रवृत्तीने हे पर्यावरण [illegible] करून टाकल्याचे या संग्रहातून जाणवते. आदिम जीवन संस्कृतीचा आशय प्रकट करताना [illegible] अभिव्यक्ती नाकारून नव्या शब्द, प्रतिमांचा कवीने वापर केला आहे.

या संग्रहातील पहिलीच कविता म्हणजे 'मुक्तीचा संदर्भ' होय. आदिवासींच्या जीवनातील वनवासीपणाचं दुःख संपविण्यासाठी कवी मुक्तीचा संदर्भ घेऊन येतात
आदिवासी हा वन व काटेरी पिंजऱ्यात, व्यथा, वेदनांमध्ये जीवन कंठतो आहे. अशा हलाखीच्या परिस्थितीतून आदिवासींना बाहेर काढण्याचा कविमनाचा निर्धार आहे, तो व्यक्त होतो आहे.

''पण तुला शपथ घेऊन सांगतो
मरू देणार नाही तुला मी
या वणव्याच्या पसाऱ्यात.

आदिवासींच्या वनवासमुक्तीसाठी मरणाचा सखा–सोबती होण्याचं धाडस कवी दाखवत आहे.

'जंगलचा राजा' या कवितेतून प्राचीन काळात जंगलचा राजा असणारा आदिवासी आजच्या वर्तमानात मात्र उपाशी, कष्टकरी, भटका, भिकारी, पूर्वीचं राजवैभव गमावलेला, बेकार [illegible] जगणारा, बेघर असा असून सुद्धा तो इमानाशी मात्र प्रामाणिक आहे. कारण,

''जंगलचा राजा आहे स्वाभिमानी